

Sygn. akt I C 322/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Jolanta Dziki

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2016 r. w Ciechanowie

sprawy z powództwa (...) S. w G.

przeciwko C. K.

o zapłatę 27999,54 zł

oraz sprawy z powództwa wzajemnego C. K.

przeciwko (...) S. z siedzibą w G.

o zapłatę kwoty 10000,00 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 5000,00 zł tytułem odszkodowania

I zasądza od pozwanego C. K. na rzecz powoda (...) S. w G. kwotę 27780,54 zł (dwadzieścia siedem tysięcy siedemset osiemdziesiąt złotych pięćdziesiąt cztery grosze) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 10 października 2013 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie powództwo (...) S. w G. oddala;

III zasądza od pozwanego C. K. na rzecz powoda (...) S. w G. kwotę 2767,00 zł (dwa tysiące siedemset sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 2417,00 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV powództwo wzajemne C. K. oddala;

V zasądza od powoda wzajemnego C. K. na rzecz pozwanego wzajemnego (...) S. w G. kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 322/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 października 2013 r. wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) S. w G. wnosił o zasądzenie pozwanego C. K. kwoty 27999,54 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 10 października 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie nakazem zapłaty z dnia 25 listopada 2013 r. wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e 2382863/13 uwzględnił powództwo w całości.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany C. K. wniósł sprzeciw.

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie.

W korespondencji z dnia 23 kwietnia 2014 r. (data stempla operatora pocztowego) powód uzupełnił braki pozwu złożonego w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pozwany C. K. wniósł o odrzucenie pozwu lub jego oddalenie na wypadek nieuwzględnienia wniosku o odrzucenie pozwu. Wniósł ponadto w dniu 12 lutego 2016 r. (data stempla operatora pocztowego) pozew wzajemny o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego wzajemnego (...) S. w G. kwoty 10000,00 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 5000,00 zł tytułem odszkodowania; wniósł ponadto o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 9 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie zwolnił C. K. od kosztów sądowych w obu sprawach.

Pozwany wzajemny (...) S. w G. wniósł o oddalenie powództwa wzajemnego, podtrzymując jednocześnie własne żądanie pozwu; wniósł ponadto o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 14 czerwca 2016 r. Sąd odmówił odrzucenia pozwu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 stycznia 2012 r. C. K. (nr członkowski (...)) zawarł ze (...) S. w G. (w skrócie: (...)) umowę pożyczki nr (...). Była to pożyczka konsolidacyjna przeznaczona na spłatę wcześniejszych zobowiązań finansowych C. K.. Zgodnie z przedmiotową umową (...) udzielił C. K. pożyczki w wysokości 31200,00 zł na okres od 25 stycznia 2012 r. do 20 stycznia 2017 r. na warunkach określonych w umowie oraz regulaminie udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...). Pożyczka oprocentowana została według zmiennej procentowej ustalonej przez Zarząd Kasy wynoszącej w dniu zawarcia umowy 18,35 %. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania ((...)) wynosiła 25,5 %, a całkowita kwota do zapłaty w dniu zawarcia umowy wynosiła 50609,80 zł. Pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami w 60 ratach miesięcznych, zaś termin ostatecznej spłaty ustalony został na dzień 20 stycznia 2017 r. Zgodnie z pkt 23 zd. 1 w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należności z tego tytułu stawały się w dniu następnym należnościami przeterminowanymi, których roczna stopa oprocentowania wynosiła czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. Natomiast zgodnie z pkt 23 zd. 2 umowy od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. (...) przysługiwało prawo do wypowiedzenia umowy z 30 - dniowym terminem wypowiedzenia w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielania pożyczki nie zostały dotrzymane, a także w przypadku gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej 2 okresy płatności, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa uległa rozwiązaniu, co oznaczało postawienie całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności i konieczność spłaty zadłużenia w terminie określonym przez pożyczkodawcę. Umowa oraz regulamin uprawniały również pożyczkodawcę do pobierania prowizji i opłat za czynności związane z udzieleniem i obsługą pożyczki oraz czynnościami windykacyjnymi. W pkt 22 umowy pożyczki strony ustaliły, iż w przypadku zaległości w spłacie pożyczki, pożyczkobiorczyni będzie zobowiązana do uiszczenia na rzecz (...) opłat za czynności windykacyjne (taksatywnie wyliczone w umowie i tabeli), tj. monit SMS – 1,50 zł, monit telefoniczny – 9,90 zł, wezwanie pożyczkobiorcy do zapłaty – 35,00 zł, zawiadomienie poręczyciela o przeterminowaniu – 35,00 zł i opłaty za czynności windykacyjne (wizyta terenowa) – 150,00 zł (umowa pożyczki k. 32 - 37, harmonogram spłat k. 38 – 39, harmonogramy spłat k. 245 – 250).

Pożyczkobiorca C. K. nieregularnie dokonywał spłat rat pożyczki, ostatecznie zaś zaprzestał całkowicie jej spłacania (bezsporne).

Wobec zaprzestania terminowej spłaty zobowiązania pożyczkodawca wypowiedział pożyczkobiorcy C. K. umowę, zawiadamiając go pismem z dnia 5 sierpnia 2013 r. w którym wskazał, iż cała niespłacona część pożyczki wraz z należnymi odsetkami zostanie postanowieniom w stan natychmiastowej wymagalności z upływem 30 dni od dnia doręczenia. C. K. odebrał wypowiedzenie umowy w dniu 14 sierpnia 2013 r. (wypowiedzenie umowy wraz z potwierdzeniem odbioru k. 40 - 42).

Ponadto C. K. zobowiązany był do uiszczania miesięcznie składki członkowskiej w wysokości 15,00 zł zgodnie z Regulaminem Indywidualnych Kont Spółdzielczych Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej (harmonogram spłat k. 38 – 39, regulamin k. 239 - 242).

Zadłużenie C. K. z tytułu umowy pożyczki konsolidacyjnej na dzień 20 października 2013 r. wynosiło: 25771,63 zł z tytułu kapitału, 1683,57 zł z tytułu odsetek zwykłych umownych (pkt 7 umowy) oraz 325,34 zł z tytułu odsetek karnych (rozliczenie k. 196 – 238, raport spłaty k. 243 – 244).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, których prawdziwość nie budzi wątpliwości Sądu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo zasługiwało w przeważającej części na uwzględnienie.

Pomiędzy (...) S. w G., a C. K. w dniu 25 stycznia 2012 r. zawarta została umowa pożyczki konsolidacyjnej, która stanowi podstawę roszczeń powoda dochodzonych w niniejszym postępowaniu.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Niewątpliwie, pożyczkodawca spełnił swoje zobowiązanie i udzielił pozwanemu pożyczki. Natomiast pozwany C. K. po stosunkowo niedługim okresie po zawarciu tej umowy i otrzymaniu środków pieniężnych, zaprzestał spłaty rat pożyczki; w efekcie czego powód naliczał odsetki. W związku z powyższym (...) S. w G., po upływie okresu wypowiedzenia umowy pożyczki, miała prawo postawić w stan wymagalności całą niespłaconą część pożyczki wraz z odsetkami.

Dochodzona pozwem kwota stanowi sumę niespłaconego kapitału umowy pożyczki – 25771,63 zł, skapitalizowanych odsetek za opóźnienie – 325,34 zł, skapitalizowanych odsetek umownych – 1683,57 zł oraz opłat w łącznej kwocie 210,00 zł. Zatem stwierdzić należy, że zarówno rodzaj, jak i wysokość odsetek była określona w umowie i zaakceptowanym przez pozwanych regulaminie, bowiem w pkt 7 umowy pożyczki strony zastrzegły wysokość odsetek kapitałowych (odsetek umownych), natomiast dochodzone przez powoda odsetki za opóźnienie strony uregulowały w pkt 23 umowy – w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną; od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym.

Niewątpliwie, w świetle umowy pożyczki, roszczenie powoda uznać należy za zasadne w zakresie kapitału, skapitalizowanych odsetek za opóźnienie, skapitalizowanych odsetek umownych, co daje łączną kwotę 27780,54 zł. Za zasadne uznać należy również żądanie powoda zapłaty odsetek umownych w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 10 października 2013 r. do dnia zapłaty.

Zatem z uwagi na powyższe Sąd w pkt I wyroku zasądził od pozwanego C. K. na rzecz powoda (...) S. w G. kwotę 27780,54 zł odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 10 października 2013 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, o czym orzekł w pkt II wyroku.

Oddalając częściowo powództwo tj. w zakresie żądania kwoty 219,00 zł wraz z odsetek umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, Sąd miał na uwadze, że wprawdzie umowa pożyczki oraz treść zaakceptowanego regulaminu regulowała kwestię wysokości „prowizji i opłat oraz opłat windykacyjnych” (w pkt 22 umowy pożyczki „w przypadku zaległości w spłacie pożyczki, pożyczkobiorca będzie zobowiązany do uiszczenia na rzecz (...) opłat za czynności windykacyjne (taksatywnie wyliczone w umowie i tabeli), tj. monit SMS, monit telefoniczny, wezwanie pożyczkobiorcy do zapłaty, zawiadomienie poręczyciela o przeterminowaniu, opłaty za czynności windykacyjne (wizyta terenowa). Powód nie wykazał jednakże, do czego jest zobowiązany z mocy art. 6 k.c., że tego rodzaju czynności zostały przez powoda dokonane.

W tym miejscu należy również wskazać, iż podstawa do naliczania wynagrodzenia w postaci odsetek, prowizji, a także kosztów wezwań do zapłaty nie jest tożsama. Odsetki stanowią bowiem wynagrodzenie za czas korzystania z kapitału, bądź też stanowią sankcję cywilną za brak zwrotu tych środków w umówionym terminie. Prowizja zaś jest jednorazowym wynagrodzeniem za udzielenie kapitału, wezwania do zapłaty są natomiast próbą monitowania dłużnika, które ma doprowadzić do spłaty należności. O ile odsetki kapitałowe i odsetki za opóźnienie liczone od należności głównej, mogą stanowić i często stanowią źródło dodatkowych korzyści dla uprawnionego, o tyle żądanie ich od kosztów prowizji i wezwań do zapłaty, czyli tzw. „czynności przygotowawcze” i czynności podjęte w celu odzyskania długu, w ocenie Sądu stanowić ich nie mogą, jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i łamiące dobre obyczaje. Ponadto – co warto podkreślić - powód nie wskazał, co jest podstawą dochodzenia powyższych należności, z jakiego zapisu umownego oraz zdarzeń faktycznych one wynikają, co uniemożliwiłoby Sądowi dokonanie weryfikacji zasadności ich dochodzenia w świetle prawa materialnego. Warto wskazać także, że nie sprecyzował on nawet tytułu, od jakich to dokładnie wezwań te koszty naliczył.

Należy zważyć, iż Sąd nie dopatrył się w treści umowy zapisów mogących stanowić podstawę do obciążania pozwanego dodatkowymi odsetkami, nie dokonując jednocześnie ich oceny co do zgodności z przepisami prawa. Tym niemniej rzeczą Sądu nie jest dokonywanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń strony powodowej. To na stronie powodowej spoczywał ciężar wskazania, co jest podstawą dochodzonej należności, a jej uchybienie w tym zakresie skutkowało koniecznością oddalenia powództwa w tym zakresie.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd oparł się o zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania określoną w art. 100 k.p.c., uznając za zasadne obciążenie pozwanego zwrotem kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w całości, o czym orzekł w pkt III wyroku. Sąd miał na uwadze, że powództwo zostało oddalone w nieznacznym zakresie. Na koszty złożyła się opłata sądowa od pozwu w kwocie 350,00 zł oraz koszty zastępstwa procesowego, z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, w kwocie 2417,00 zł. Koszty zastępstwa procesowego zostały ustalone stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Odnosząc się do wytoczonego przez C. K. powództwa wzajemnego wskazać należy, że – zdaniem Sądu – nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód wzajemny C. K. wnosi o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego wzajemnego (...) S. w G. łącznie kwoty 15000,00 zł, w tym kwoty 10000,00 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 5000,00 zł tytułem odszkodowania. Swoje roszczenia powód wzajemny wywodzi z faktu, że działania pozwanego wzajemnego (...) S. w G. naraziły go na stres, a nadto pozwany wzajemny pobierając miesięcznie środki finansowe w wysokości 15,00 zł pozbawił go z możliwości korzystania z tych środków.

Zgodnie z art. 415 k.c., kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przepis określa ogólną regułę dla odpowiedzialności za szkodę, do której doszło wskutek zdarzeń nazywanych czynami niedozwolonymi (odpowiedzialność deliktowa).

Jak wskazano powyżej, kwota 15,00 zł płatna miesięcznie, pobierana zgodnie z regulaminem z konta C. K. stanowiła składkę członkowską zgodnie z Regulaminem Indywidualnych Kont Spółdzielczych Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej, której powód wzajemny był członkiem. Brak jest zatem podstaw do uznania, że nastąpiło przywłaszczenie tych środków finansowych przez pozwanego wzajemnego bez jakiegokolwiek podstawy prawnej. Przeciwnie, powód wzajemny, przystępując do (...) S. w G. jako jej członek zaakceptował zasady obowiązujące w (...), co wiąże się również z obowiązkiem uiszczania miesięcznej składki przez jej członków.

W związku z powyższym, uznać należy, że powództwo wzajemne o zapłatę kwoty 5000,00 zł tytułem odszkodowania nie zasługuje na uwzględnienie. Powód wzajemny C. K. nie wykazał bowiem, aby działanie pozwanego wzajemnego w zakresie pobierania składki członkowskiej było bezprawne w rozumieniu art. 415 k.c.

Brak jest również podstaw do uwzględnienia roszczenia o zapłatę kwoty 10000,00 zł tytułem zadośćuczynienia.

Stosownie do art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, przewidziana w art. 444 § 1 k.c. krzywda, za którą sąd może na podstawie art. 445 § 1 k.c. przyznać poszkodowanemu odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, obejmuje zarówno cierpienia fizyczne jak i cierpienia moralne.

W ocenie Sądu, powód wzajemny C. K. nie wykazał – jak wskazano powyżej – że działania pozwanego wzajemnego (...) były bezprawne. Nie wykazał również, co jest warunkiem koniecznym uwzględnienia roszczenia o zadośćuczynienie, jakiego charakteru krzywdy doznał.

W związku z powyższym Sąd oddalił w całości powództwo wzajemne uznając je za niezasadne.

W związku z powyższym Sąd obciążył powoda wzajemnego C. K. zwrotem na rzecz pozwanego wzajemnego (...) S. w G. kosztów zastępstwa procesowego stosownie do art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne dla celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Sąd zasądził zatem od powoda wzajemnego C. K. zwrotem na rzecz pozwanego wzajemnego (...) S. w G. kwotę 4800,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość tych kosztów Sąd ustalił stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, mając na uwadze, że powództwo wzajemne zostało wytoczone dopiero w dniu 12 lutego 2016 r.